

# TARHAUSKIELTO NYT! TURKISTEN TODELLINEN HINTA



Tutkimus turkistuotannosta Suomessa



[www.oikeuttaelaimille.net](http://www.oikeuttaelaimille.net)



[www.ad-international.org](http://www.ad-international.org)

[www.tarhauskielto.fi](http://www.tarhauskielto.fi) [www.furstop.com](http://www.furstop.com)

## TARHAUSKIELTO NYT! TURKISTEN TODELLINEN HINTA

Tutkimus turkistuotannosta Suomessa.

1. Vastuun kantaminen .....	3
2. Kettujen ja minkkien luonnollinen käyttäytyminen ja luonnolliset elintavat .....	7
3. Eläinten terveys ja hyvinvointi .....	9
Ketut ovat villieläimiä	
Eläinten terveys ja hyvinvointi	
Elinolosuhteet	
4. Kansallisten ja kansainvälisten eläinsuojelulakien rikkomukset .....	14
Sairaudet, vammat ja terveysongelmat	
Ruoka ja juoma	
Eläimen pitopaikka/häkki	
Luonnollisen käyttäytymisen takaaminen	
5. Lopettaminen .....	18
References .....	23

ISBN: 0 905225 38 4

©2010 Animal Defenders International

**Oikeutta Eläimille**

**PL 362, 00131 Helsinki**

**Tel: +358 - (0)46 - 6670 352**

**e-mail: [info@oikeuttaelaimille.net](mailto:info@oikeuttaelaimille.net)**

**[www.oikeuttaelaimille.net](http://www.oikeuttaelaimille.net) • [www.tarhauskielto.fi](http://www.tarhauskielto.fi)**

**Animal Defenders International**

**National Anti-Vivisection Society**

**Millbank Tower, Millbank, LONDON, SW1P 4QP, UK.**

**Tel: +44 (0)20 7630 3340 Fax: +44 (0)20 7828 2179 e-mail: [info@ad-international.org](mailto:info@ad-international.org)**

**[www.ad-international.org](http://www.ad-international.org) • [www.furstop.com](http://www.furstop.com)**

Turkisten käyttö on herättänyt paljon keskustelua viime vuosikymmeninä. Todisteita turkistarhauksen julmuudesta ja sen aiheuttamasta kärsimyksestä on kuitenkin kertynyt jo niin paljon, että on selvää, että villieläimen kasvattaminen ja tappaminen sen turkin vuoksi on epäeettistä. Turkistarhoilla kasvatetut eläimet kärsivät hirvittävästi lyhyen ja surkean elämänsä aikana. Ne elävät kurjissa olosuhteissa peloissaan ja ahdistuneina ja kärsivät vammoista, tulehduksista ja epämuodostumista.

Suosituimpiin turkiseläimiin kuuluvat minkit ja ketut. Ne eivät ole kesyyntyneet elämään ihmisten ja toistensa lähellä kuten lehmät, lampaat ja muut kotieläimet. Ne ovat villieläimiä, ja niillä on villieläimen vaistot ja tarpeet. Väite siitä, että niiden luonne tai käyttäytymistarpeet olisivat muuttuneet muutaman kymmenen sukupolven vankeudessa elämisen jälkeen, on virheellinen ja epätieteellinen. Ne ovat arkoja eläimiä, jotka pelkäävät ihmisiä ja muita eläimiä, ja kärsivät siksi myös henkisesti tarhaolosuhteissa.

Turkisten käyttäjien on kannettava vastuu siitä, miten heidän käyttämänsä tuote valmistetaan. Turkikset ovat peräisin eläimistä, joita pidetään pienissä verkkopohjaisissa häikeissä. Eläimet kärsivät vammoista ja epämuodostumisista, ja niillä on käyttäytymishäiriöitä, jotka johtuvat siitä, etteivät eläimet kykene elämään siinä ympäristössä, jossa niitä pidetään.

Yhden kettuturkin vuoksi kärsii ja kuolee vastenmielisissä olosuhteissa jopa 15–20 kettua. Yhden minkkiturkin vuoksi jopa 60–80 minkkiä.

Turkistuotannon julmuudesta on kerrottu lukuisissa kampanjoissa, mutta siitä huolimatta monet vaatesuunnittelijat käyttävät tätä epäeettistä materiaalia mallistoissaan. Turkikselle on kuitenkin olemassa runsaasti vaihtoehtoja, keinomateriaaleja, jotka näyttävät turkikselta, mutta joiden vuoksi eläinten ei ole tarvinnut kärsiä.

Erytisesti vaatesuunnittelijoiden on otettava vastuu siitä tarpeettomasta kärsimyksestä, joita heidän materiaalivalintansa aiheuttavat. Turkista käyttävien vaatesuunnittelijoiden tulisi vähintäänkin ottaa selvää olosuhteista, joissa turkiseläimet kasvatetaan ja tapetaan. Turkisteollisuuden vakuutteluja alan toimintaperiaatteista ei tule missään nimessä hyväksyä sellaisenaan, sillä kyse on henkilökohtaisesta vastuusta, ja vaatesuunnittelija luo kysyntää tuotteelle, joka aiheuttaa miljoonien eläimien hirvittävän kärsimyksen ja kuoleman.

Tämä on raportti turkistarhojen olosuhteista. Sitä varten on tutkittu 30 satunnaisesti valittua suomalaista turkistarhaa seitsemän kuukauden aikana. Suomalaisilla turkistarhoilla tuotetaan minkki- ja kettuturkkeja maailmanlaajuisille markkinoille. Kolmekymmentä turkistarhaa on tilastollisesti edustava otos Suomen 1100 turkistarhasta.

Suomen turkiseläinten kasvattajain liiton (STKL) mukaan Suomessa oli kesäkuuhun 2009 mennessä 463 sertifioitua tarhaa.



Villi, vapaudessa elävä naali.



Nuori ketunpentu makaa häkissä.

### Sertifiointi:

Turkistarhojen sertifiointiohjelman tarkoituksena on vakuuttaa kuluttajille, yleisölle ja viranomaisille, että turkit tulevat tarhoilta, jotka toimivat lain<sup>125</sup> eläinsuojelua ja hyvinvointia koskevien määräysten mukaisesti. "Kuluttajat haluavat tietää tuotteen alkuperän ja varmistua sen eettisyydestä"<sup>126</sup>

Ohjelma kannustaa myös läpinäkyvyyteen, joten toivomme, että ala ottaa tämän vilpittömän arviomme turkistarhojen tilasta hyvin vastaan.

STKL:n sertifiointiesite väittää: "Siisti tilaympäristö edistää niin eläinten kuin turkistuottajan hyvinvointia ja viihtyvyyttä."

Ja "Kaiken perustana on eläinten yksilöllinen hoito ja seuranta.

Eläinten hyvinvointiin kiinnitetään huomiota läpi koko tuotantoketjun."<sup>126</sup>

Verkkosivuillaan STKL menee eläinsuojelun ja eläinten hyvinvoinnin tasoa koskevissa vakuutteluissaan vieläkin pidemmälle:

"Suomessa turkiseläimiä kasvatetaan eläinten hyvinvointia kunnioittaen. Nykyiset hoito- ja kasvatusten menetelmät perustuvat pitkään kokemukseen ja turkisan tutkimukseen. Kymmenien vuosien ajan on tutkittu niin turkiseläinten kasvatolosuhteita, käyttäytymistä, hyvinvointia kuin myös tilan ympäristöasioita ja rehun koostumusta. Turkiseläinten tilantarvetta ja viriketarpeita sekä ympäristöön vaikuttavia tekijöitä tutkitaan ja kehitetään jatkuvasti, jotta eläimille saadaan mahdollisimman tarkoituksenmukaiset kasvatolosot."

"Suomessa turkiseläinten hoito ja kasvatust sekä rehun valmistus on korkealuokkaista."

"Eläinten hyvinvoinnin takaaminen on kaikkien kesytettyjen eläinten kasvatuksen perusta. Suomalaisilla turkistarhoilla eläimistä huolehditaan huolellisesti ja ammattitaitoisesti."

"Viranomaiset valvovat lainsäädännön noudattamista järjestämällä eläinten hyvinvointiin ja hygieniaan liittyviä tarkastuksia vuosittain. Kyseisten tarkastusten aikana kiinnitetään huomiota seuraaviin seikkoihin: häkin koko ja eläinten lukumäärä häkkiä kohden, pohjaverkon valmistusmateriaali, vesikuppien valmistusmateriaalit, juomavesijärjestelmä, eläinten lopetustapa, makuuhyllyt ja pesäkopit, virikkeiden käyttö, ja ruhojen käsittelytapa."

Muun muassa näitä väitteitä testattiin tässä tutkimuksessa suomalaisilla kettu- ja minkkitarhoilla. Huomiota kiinnitettiin tarhojen eläinten tiloihin sekä niiden hoitoon, terveyteen ja hyvinvointiin. Tutkimuksessa kuvattiin yli seitsemän tuntia videomateriaalia ja otettiin 1500 valokuvaa.


Yksikään tarhoista ei vastannut liiton antamia vakuutuksia, ja osa löydöksistä oli suorastaan kammottavia. Tutkimuksessa eläimiltä löydettiin muun muassa avoimia ja tulehtuneita haavoja, tulehtuneita tai puuttuvia silmiä, irti purtuja häntiä, epämuodostuneita jalkoja sekä syömistä ja juomista vaikeuttavaa ienten liikakasvua. Tarhoilla oli poikasia, joiden jalat olivat pudonneet verkkojen silmukoiden läpi. Monet häkit ja muut tilat olivat huonokuntoisia. Eläimet kärsivät ja niitä laiminlyötiin.

Erityisiä eläinten hoitoon liittyviä puutteita olivat:

- Selviä merkkejä hoitamattomista tulehduksista ja taudeista eläinten silmissä, kuonoissa ja korvissa.
- Huomattavaa ienten liikakasvua ketuilla. Ikenet peittivät hampaat joskus jopa kokonaan.
- Avohaavoja, puuttuvia häntiä.
- Epämuodostuneita raajoja.
- Huonokuntoisia häkkeitä, joissa oli rikkoutunutta verkkoa kohdissa, joissa eläimet liikkuvat, eli loukkaantumisen vaara oli suuri.
- Tyhjiä, likaisia ja rikkoutuneita vesikuppeja.

Turkistarhoilla kasvatettujen eläinten henkistä kärsimystä on vaikeampi kuvata. Joku saattaa väittää, etteivät nuorena tapetut tarhaeläimet kärsi virikkeettömästä ympäristöstä samalla tavoin kuin pitkään tarhatut aikuiset siitoseläimet, sillä ne lopetetaan muutaman kuukauden kuluttua niiden syntymästä. Tämän tutkimuksen videot ja valokuvat kuitenkin todistavat, että kaikki eläimet voivat kärsiä ja kärsivät todella paljon. Kaikki tämä tarpeettoman tuotteen vuoksi, jolle on lukuisia vaihtoehtoja.

Ei ole olemassa syytä, jonka vuoksi tätä äärimmäistä kärsimystä aiheuttavaa teollisuutta tulisi tukea.



Häkit ovat ahtaita ja virikkeettömiä.

Suomi on yksi maailman neljästä suurimmasta turkistuottajamaasta ja maailman suurin kettuturkkien tuottaja<sup>1</sup>. Vuonna 2007 Suomessa oli 411 000 siitoskettua, jotka tuottivat 987 000 pentua<sup>121</sup>

Maailmassa tuotetaan yhteensä noin 50 miljoonaa turkisnahkaa vuosittain<sup>163,164</sup>.

Suomi tuottaa vuodessa noin kolme miljoonaa nahkaa<sup>167</sup>.

Suomi tuottaa vuosittain noin 8 % maailman turkisnahoista.

Turkisteollisuus on menestyvä ala, mutta vaikuttaa siltä, että tuottoja ei ole käytetty lainkaan eläinten hyvinvointiin.

### Turkistarhauskieltoja eri maissa

Monet maat ovat reagoineet todisteisiin turkisteollisuuden epäkohdista ja suuren yleisön huoleen turkistarhojen aiheuttamasta kärsimyksestä ja ympäristövaikutuksista:

- Englanti ja Wales kielsivät turkistarhauksen marraskuussa 2000, ja kielto tuli voimaan myös Skotlannissa lokakuussa 2001<sup>135</sup>.
- Itävallasta tuli EU:n ensimmäinen turkistarhauksen kieltänyt maa, kun sen yhdeksän osavaltiota kielsivät turkistarhat 1990-luvulla. Viimeinen minkkitarha suljettiin vuoden 1998 kesäkuussa<sup>135</sup>.
- Alankomaissa kiellettiin kettutarhat vuonna 1995 ja chinchillatarhat vuonna 1997<sup>135</sup>. Vuoden 2009 kesäkuussa Alankomaiden parlamentin alahuone kielsi minkkitarhat, ja kielto on tällä hetkellä parlamentin ylähuoneen käsittelyssä<sup>136</sup>.
- Kroatian vuonna 2006 voimaan astunut eläinsuojelulaki kielsi eläinten kasvatuksen turkistuotantoa varten<sup>137</sup>.
- Israelissa hyväksyttiin ehdotus laajentaa turkkien tuotannon, valmistuksen, tuonnin, viennin ja myynnin kieltävä laki kaikkiin eläimiin. Aiemmin kiellettyjä olivat vain kissa- ja koiraturkis. Kiellosta on joitakin uskonnollisia vapautuksia<sup>138</sup>.
- Euroopan Unioni on kieltänyt jalkarautojen käytön villieläinten pyynnissä, sekä sellaisten turkkien tuonnin, jotka on pyydystetty jalkarautoilla<sup>139</sup>.

### 2. Kettujen ja minkkien luonnollinen käyttäytyminen ja luonnolliset elintavat

Sekä ketut että minkit ovat luonnostaan arkoja eläimiä. Turkistarhauksen aiheuttaman kärsimyksen todennäköinen laajuus ja aste voidaan määrittää vertaamalla kettujen ja minkkien luonnollisia elintapoja ja -ympäristöä turkistarhojen olosuhteisiin.

Sekä ketut että minkit ovat luonnostaan arkoja eläimiä. Niiden reviiri on usein laaja ja ne metsästävät yleensä yksin. Minkit ovat hyvin reviiritietoisia ja ne viettävät suuren osan elämästään vedessä. Molemmat eläimet välttävät ihmiskontaktia, ja akateemiset tutkimukset osoittavat, että ne pelkäävät ihmisiä tarhoilla.

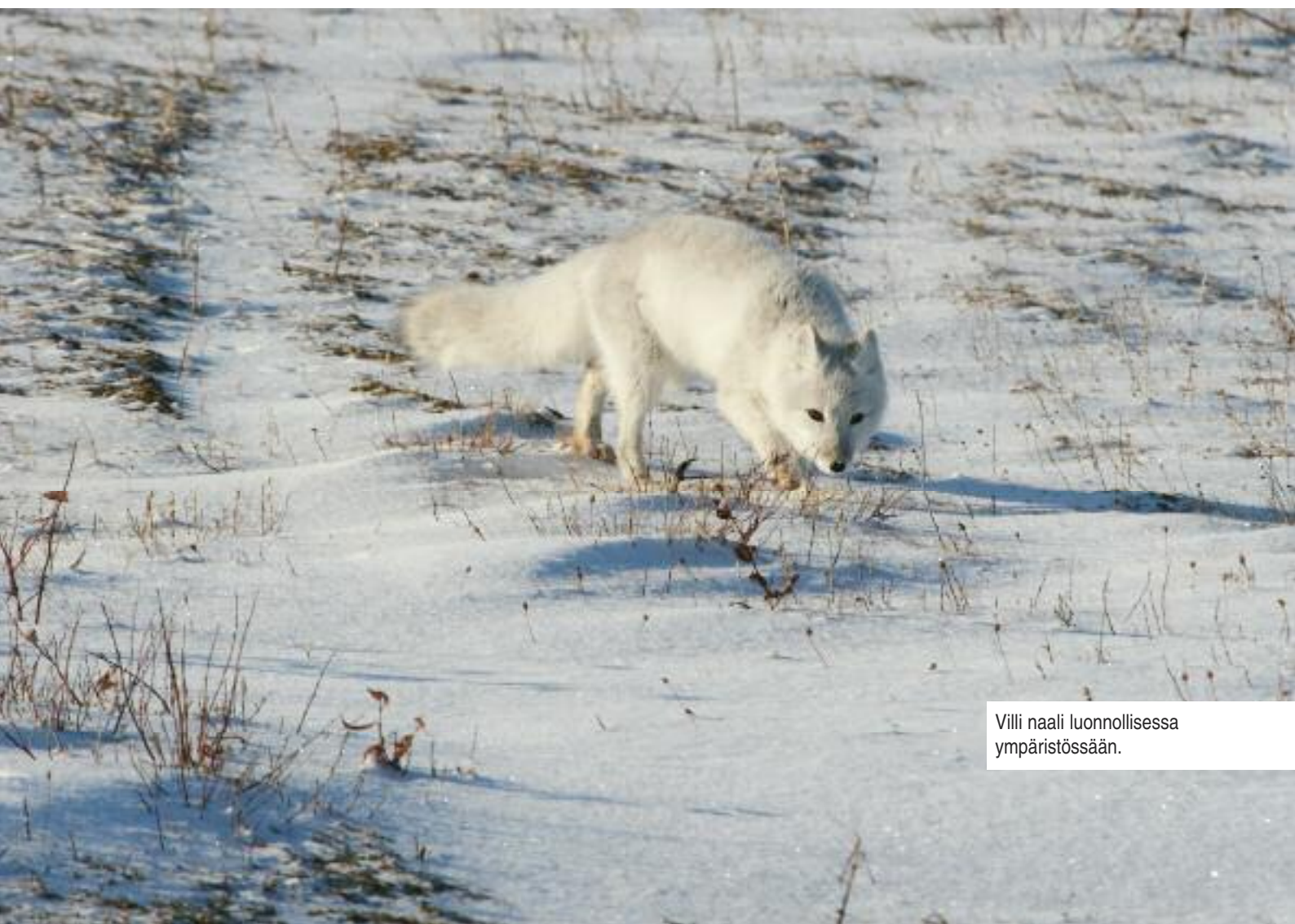
Amerikassa ja Euroopassa minkit asuvat veden lähetyvillä, esimerkiksi purojen, jokien, järvien, soiden ja rannikkoalueiden läheisyydessä<sup>140</sup>. Ketut ovat arkoja eläimiä, ja suoja on niille tärkeä. Minkit liikkuvat enimmäkseen vedessä, tai 100-200 metrin päässä siitä. Broomin ja Nimonin radiojäljityksellä suorittama tutkimus osoitti, että molemmat sukupuolet uivat noin 250 metriä lähes päivittäin, joskus kaksikin kertaa päivässä. Minkit saalistavat suuren osan ravinnostaan vedestä. "On selvää, että uiminen ja sukeltaminen ovat tärkeä osa minkin elämää."<sup>141,142</sup>

Minkeillä ei ole tarhoilla uintimahdollisuutta. Ja vaikka sellainen järjestettäisiinkin, vesi jäätyisi talvipakkasilla. Vesialueiden ja isojen reviirien sijaan tarhatut minkit elävät ahtaissa häkeissä, joissa ne eivät voi toteuttaa luonnollista uimis- ja saalistusviettiään. Tästä seuraa tutkitusti turhautumista.

Ketuista tarhataan kahta lajia: hopeakettua, joka on punaketun värimuunnos (*Vulpes vulpes*), sekä naalia (*Alopex lagopus*)<sup>3</sup>. Ketut ovat arkoja eläimiä, ja suoja on niille tärkeä. Avoimilla alueilla ne elävät erilaisissa onkaloissa. Naalit kaivavat syviä kuoppia lumeen, ja ne selviytyvät jopa -50 °C lämpötilasta<sup>4</sup>. Kettujen reviiri vaihtelee 400–1600 hehtaarin välillä; arktisilla alueilla se voi olla jopa 3000 hehtaaria<sup>3</sup>.

Kettu on kaikkiruokainen. Se syö pieniä nisäkkäitä, kaloja, lintujen munia, ruohoa, selkärangattomia eläimiä, marjoja ja hedelmiä. Kun ruokaa jää yli, ketut piilottavat sen pieniin koloihin ja peittävät ne maalla ja oksilla<sup>5</sup>. Naalit syövät myös merilevää ja hylkeiden istukoita<sup>5</sup>.

Kun naarasketun on aika synnyttää, se etsii itselleen kuivan, suojaosan paikan, kuten kuopan. Pentuja on yleensä 4–6<sup>5</sup>.



Villi naali luonnollisessa ympäristössään.

Niskapihtejä käytetään kettujen käsittelyssä.



Kettu kuolleena häkkitoverinsa vieressä.

Pennut syntyvät sokeina ja kuuroina ja liikkuvat huonosti. Niiden silmät ja korvat aukeavat kokonaan vasta noin 11–20 päivän iässä. Mikä merkittävintä, ne eivät myöskään osaa vielä säädellä ruumiinlämpöään. Imetys alkaa, kun naaras kutsuu pennut ulos pesästä, tai kun pennut imevät emonsa vatsaa<sup>6</sup>.

On selvää, että turkistarhojen pienet tilat ja suojattomat olosuhteet eivät anna näille eläimille mahdollisuutta käyttäytyä luonnollisesti. Luonnollisen elinympäristön puuttumisen tiedetään synnyttävän ahdistusta, joka aiheuttaa niin psykologisia kuin käytöshäiriöitä. On selvää, että ahtaissa ja suojattomissa verkkohäikeissä elävät eläimet kärsivät valtavasti.

### 3. Eläinten terveys ja hyvinvointi

#### 3.1 Ketut ovat villieläimiä

Turkiseläimet eivät ole kesyjä, vaan niillä on samat tarpeet kuin villeillä sukulaisillaan. Tutkimuksissa on osoitettu, että yleisesti ottaen ja verrattuna muihin tuotantoeläimiin turkiseläinten jalostusvalinnoissa on kiinnitetty vain vähän huomiota muihin kuin niiden turkkiin liittyviin ominaisuuksiin<sup>5</sup>. Kesympien eläinten geeniperimää ei myöskään olla hyödynnetty kaupallisesti, eivätkä tarhaajat välttämättä käytä tarpeeksi aikaa jokaisen kettunsa käsittelemiseen. Tämän seurauksena kettujen ihmisiä kohtaan tuntema pelko on turkistarhoilla yksi suurimmista ja laajimmalle levinneistä hyvinvointiongelmista<sup>5</sup>.

#### 3.2 Eläinten terveys ja hyvinvointi

Tästä raportista ja siihen liittyvästä videosta käy selvästi ilmi, että tarhaeläinten häikeissä on verkkopohjat ja metalliverkosta tehdyt seinät. Kaikissa häikeissä ei ole hyllyjä, ja niissäkin, joissa se on, hylly on usein romahtanut<sup>7</sup>. Häikeissä saattaa olla rikkiäistä verkkoa<sup>8</sup>, josta töröttää piikkejä<sup>9</sup> tai joka on ruosteessa 10 ja siten eläimille vaarallista.

Jotkut juoma-astiat olivat tyhjiä<sup>11</sup>, täynnä pilaantunutta vihertävää vettä<sup>12</sup> tai karvojen peitossa<sup>13</sup>. Osa juoma-astioista oli rikki tai vuotivat<sup>14</sup>. Eräässä häkissä juoma-astia oli kokonaan irronnut ja lojui irrallaan häkissä<sup>7</sup>. Ruokaa nähtiin levitetyn häkkeihin, jotka olivat likaisia ja irronneiden karvojen peitossa<sup>15</sup>. Turkistarhojen ja häkkien yleisilme oli ränsistynyt<sup>16</sup> ja laiminlyöty<sup>17</sup>.

Yleisen epäsiisteyden lisäksi useista häikeistä puuttuivat virikkeet. Silloin harvoin, kun niitä oli, ne olivat lähinnä puunpalasia<sup>18</sup> tai onttoja luita<sup>11</sup>.

Eräässä tarhakettujen hyvinvointia koskevassa tieteellisessä tutkimuksessa ilmaistaan huoli kettujen tilasta ja kysytään, ”kykenevätkö ketut sopeutumaan täysin tarhaolosuhteisiin eli voivatko ne ylipäänsä voida hyvin tarhattuna.”<sup>3</sup> Tutkimuksessa muistutetaan, että ”tarhattuja kettuja pidetään lähes aina pienissä, karuissa, vierä viereen asetetuissa häikeissä, joissa niillä ei ole muita konkreettisia virikkeitä kuin puinen pesälaatikko poikimista varten ja joissain tapauksissa myös makuuhylly. Ne elävät sattumanvaraisesti muodostetussa, pääosin staattisessa sosiaalisessa ympäristössä. Niillä ei ole mahdollisuutta paeta tai suojautua uhkaavilta ärsykeiltä, kuten lajitovereiltaan tai ihmisiltä”. Toisin sanoen ”selkeät todisteet osoittavat, että tarhatut ketut eivät voi hyvin karuissa metalliverkkohäikeissä, joita tarhauksessa tyypillisesti käytetään.”<sup>3</sup>

Näkemiemme rikkiäisten ja potentiaalisesti vaarallisten häkkien lisäksi itse tarhatut eläimet olivat surkeassa kunnossa. Joiltakin puuttui häntä, ja erään eläimen hännän paikalla oleva tynkä oli punottava, pullistunut ja verinen<sup>19</sup>. Joissain häikeissä oli myös kuolleita eläimiä<sup>20,21</sup>. Yhdessä häkissä toinen kettu oli syönyt häkkiverinsa ruumista<sup>22</sup>. Toisessa häkissä oli poikanen, joka oli ollut kuolleena niin pitkään, että se oli matojen peitossa<sup>23</sup>. Kun poikasen emo nuuski ruumista, huomasi vammamman olkapäässä ja verestävän karvattoman laikon sen surkastuneen korvan takana<sup>24</sup>.

Vaikka voitaisiinkin osoittaa, että jotkut vammat ovat syntyneet muutaman tunnin sisällä eikä tarhaaja ole siten niihin ehtinyt vielä vaikuttaa, niin on selvää, että monet epäkohdat olivat kestäneet jo pitkään, mahdollisesti jopa kuukausia. Matojen peittämä pentu on yksi esimerkki.

Havaitimme ja kuvasimme eläimiä, joilla oli niin pahoin epämuodostunut suu, että ne eivät kyenneet lainkaan sulkemaan sitä,<sup>25,26</sup> tai niin tulehtuneet ja vuotavat silmät,<sup>27,28</sup> että oli epäselvää oliko eläimillä silmiä lainkaan<sup>29</sup>. Joidenkin eläinten korvat olivat kuihtuneet ja epämuodostuneet<sup>9,30</sup> jopa siinä määrin, että eräällä yksilöllä ei näyttänyt olevan korvia<sup>31</sup> lainkaan. Ketut, joiden raajat olivat epänormaali tai jotka seisoivat oudossa asennossa häkkinsä verkkolattialla, olivat yleinen näky. Lajilleen tyypillisen varvasastunnan sijaan niiden raajat olivat taipuneet ääriasentoihin<sup>32,33,34</sup>

## Eläinten terveys ja hyvinvointi

### 3.2.1 Perinnölliset sairaudet

#### Silmät

Kuten aikaisemmin mainittiin, useiden eläinten silmästä tai silmistä valui eritettä. Yhden ketunpoikasen molemmat silmät olivat sameat, ja sen silmämunat vaikuttivat turvonneilta<sup>35</sup>. Oli epäselvää, pystyikö se lainkaan näkemään. Erään toisen eläimen silmä oli niin pahoin tulehtunut tai vahingoittunut, että oli mahdotonta olla varma, oliko sillä edes enää toista silmää<sup>36</sup>. Silmäongelmat voivat pahentua likaisissa häkeissä. Lisäksi joillakin eläimillä oli ylikasvaneet kynnet<sup>37,38</sup>. Silmiään raapiessaan eläimet saattavat pahentaa ärsytystä entisestään.

Nämä selkeästi tuskaa tuottavat ongelmat voivat johtua entropionista, joka on ”monimutkainen geneettinen tila, joka johtuu ylemmän tai alemman silmäluomen sisäänpäin kääntymisestä ja siitä aiheutuvista sarveiskalvon haavaumista”<sup>39</sup>. ”Entropionia on tavattu usein painavilla sinikettuyksilöillä talvikauden aikana. Se aiheuttaa silmän tai silmien sidekalvon tulehduksia. Tätä tilaa, joka vaikuttaa olevan jossain määrin perinnöllinen, ei ole aiemmin tutkittu järjestelmällisesti. Tarhaajia on suositeltu olemaan käyttämättä sairaita yksilöitä jalostuksessa.”<sup>5</sup>. Eläimet kuitenkin kärsivät näistä silmäongelmista riippumatta siitä, käytetäänkö niitä jalostuksessa vai ei.

#### Suun sairaudet

Jotkut eläimistä näyttivät kärsivän ikenien liikakasvusta. Tätä sairautta tavataan myös joillakin kesykoiraroduilla. Jotkut eläimistä olivat selvästi kärsineet taudista jo pitkään, sillä niiden ikenien liikakasvu oli niin runsasta, että niiden oli mahdotonta sulkea suutaan. Tämä vaikeutti sekä syömistä että juomista<sup>40,41</sup>. (Katso myös tapaustutkimus.)

Kyseessä ei ole suinkaan uusi ongelma. ”Aina 1940-luvulta lähtien tarhatuilla ketuilla on todettu esiintyvän perinnöllistä iensairautta, joka tunnetaan myös lyhenteellä HHG (hereditary hyperplastic gingivitis) ja joka on yhteydessä pitkään, paksuun turkkiin”<sup>42</sup>. Tila ”estää lopulta eläintä käyttäytymästä normaalisti ja on sekä eläinten hyvinvointiin liittyvä että taloudellinen ongelma”<sup>43</sup>.

Sairauden seurauksena ien kasvaa hampaan kruunun yli ja paksunee, mikä voi vaikuttaa leuan jänteisiin ja luihin ja vaatii siksi hoitoa. Jos tilan annetaan jatkua, ienkudos voi kasvaa valtaviin mittoihin. ”Erittäin vakavissa tapauksissa potilas ei kykene sulkemaan suutaan purematta ylimääräistä/liikakasvuista kudosta. Jopa ennen tätä ruuan pureskelu saattaa vahingoittaa roikkuvia ikenen osia. Tämä aiheuttaa kipua.”<sup>44</sup>

Ajan myötä tila ”saattaa johtaa hampaiden liikkumiseen tai jopa hampaiden irtoamiseen”. Tästä syystä asiantuntijat ovat sitä mieltä, että ”sairaus tulee ehdottomasti hoitaa”<sup>44</sup>

### 3.3 Elinolosuhteet

Kuten aiemmin mainittiin, useat tutkimuksessa kuvatut häkit olivat karvojen ja lian peitossa<sup>45</sup>. Joissakin häkeissä oli myös vaarallisia törröttäviä piikkejä<sup>46</sup>. Häkkien huonon kunnon lisäksi vankeudessa ja etenkin pienissä häkeissä eläminen aiheuttaa eläimille sekä fyysistä että henkistä kärsimystä.



Tällä ketulla on paha silmätulehdus.



Tyypillinen esimerkki hännänpurennasta.



Silmätulehduksia esiintyy paljon turkistarhoilla.



Kärsivä kettu yli kolme kuukautta ensimmäisen kuvauskerran jälkeen.

### Tapaustutkimus: Pitkään kärsinyt uroskettu

Tiettyjen eläinten kunnan perusteella on selvää, että useita helposti havaittavia vaivoja ei ollut hoidettu. Pitkään jatkuneesta kärsimyksestä on esimerkkinä uroskettu, jota kuvattiin kolmeen eri otteeseen. Ensimmäisellä kerralla eläin kärsi silmin nähden sairaudesta, jonka johdosta sen pää oli kääntynyt vinoon<sup>61</sup>. Ketun silmät olivat tulehtuneet, samoin suu. Molemmista tihkui nestettä. Uroksella oli myös reilusti ylikasvaneet kynnet ja toinen sen korvista oli surkastunut. Seuraavalla kuvauskerralla, lähes neljä viikkoa myöhemmin, eläin oli edelleen yhtä huonossa kunnossa, ellei jopa huonommassa. Sitä kiusasivat myös kärpäset<sup>123</sup>. Kolmetoista viikkoa myöhemmin uros oli edelleen huonossa kunnossa, pää oudosti kallellaan, turkki likaisena suun, kurkun ja tulehtuneiden korvien ympäriltä<sup>124</sup>.



Verkkopohja aiheuttaa jalkojen epämuodostumia.

### Eläinten terveys: Eläinten pitopaikasta johtuvat vammat ja raajojen epämuodostumat

Ahtaiden olojen takia samassa häkissä elävät eläimet vahingoittivat toisiaan. Vammojen joukossa oli puuttuvia korvia<sup>52</sup>, puuttuvia häntiä, joiden tilalla oli verestävä avonainen tynkä, 85 sekä avohaavoja eri ruumiin osissa<sup>13</sup>.

Häkkien verkon ominaisuuksista johtuen monet eläimet kävelivät epänormaalissa asennossa. Ketut astuvat normaalisti varpailleen, mutta tarhatut ketut kävelivät usein koko jalkapohja vasten lattiaa (jalan takaosa verkkolattialla)<sup>54,9</sup> mikä viittaa siihen, että ketut yrittivät tehdä kävelemisestä miellyttävämpää.

Erään eläimen jalka oli mitä luultavimmin murtunut, mahdollisesti takerruttuaan verkkolattiaan. Vammaa ei selvästikään ollut hoidettu, vaan se oli parantunut itseksensä, minkä seurauksena eläimellä oli surkastunut ja nykyivä jalka<sup>56</sup>.



Ikenien liikakasvu on tavallista etenkin hopeaketuilla.

### Eläinten terveys: silmät, suu ja tulehdukset

Tulehdukset olivat laajalle levinnyt ongelma. Tulehduksia esiintyi kaikilla lajeilla ja kaiken ikäisillä eläimillä.

Silmäongelmat: Useat eläimet vaikuttivat kärsivän silmäongelmista. Eräässä tapauksessa eläimen silmät olivat turvonneet ja sumeat. Toisessa taas eläimen silmäluomet kääntyivät ympäri, minkä seurauksena silmät vuotivat ja haavautuivat<sup>122</sup>. Tarkkailuilla eläimillä esiintyi jatkuvaa räpyttelyä<sup>36</sup>, niiden silmät olivat sameat<sup>35</sup> ja niiden silmien ympärökset märkivät<sup>72</sup>. Joissain tapauksissa eläimen silmästä oli valunut niin runsaasti eritettä, että silmää ympäröivät karvat ja kasvat olivat osin eritteen peitossa<sup>75</sup>. On mahdollista, että osa näistä eläimistä ei nähnyt kunnolla vaivojensa takia.

Suun tulehdukset: Ketuilla tavattiin eriasteisia ikenien liikakasvuongelmia. lenkudoksen liikakasvun, joka on koirilla hoidettavissa, oli annettu kehittyä osalla eläimistä todella suureksi. Eräällä ketulla ongelma oli edennyt niin pitkälle, että suuria kasvustoja tursui sen ala- ja yläleuasta ja peittivät sen hampaat kokonaan. Tämä vaikeutti selvästi sen juomista ja syömistä<sup>40</sup>.

### 3.3.1 Laikut hännässä

Useilla ketuilla oli häntänsä juuressa valkea laikku<sup>47,48</sup>, joka saattaa johtua aiemmasta sairaudesta tai vammasta.

Eräässä tutkimuksessa kuvataan minkeillä tavattava sairaus, joka tunnetaan nimellä psykogeeninen alopesia. "Sairaus johtuu tyypillisesti liiallisesta itsensä puhdistamisesta ja se on useilla lajeilla yhteydessä stressiin. Jokaiselta turkistarhalla löytyy minkkejä, joilla on vähäkarvaisia tai täysin karvattomia laikkuja turkissaan, etenkin hännän alueella. Niiden on todettu syntyvän, kun eläin nuolee tai puree itseään toistuvasti. Selän alaosan ja/tai hännän karvoitus saattaa olla harvaa tai karvoitus jopa puuttua kokonaan"<sup>5</sup>. On mahdollista, että kettujen häntien laikut ovat aiheutuneet samankaltaisesta hännän pureskelusta eläimen varhaisemmassa elämänvaiheessa, koska jotkut laikuista näyttivät parantuneen<sup>21</sup>. Osalla ketuista oli hännässään myös tuoreita haavoja<sup>49</sup>.

### 3.3.2 Epänormaali käyttäytyminen

Eläinten käyttäytymistieteilijät kutsuvat epänormaalia, toistuvaa käytöstä (tai sijaistoimintaa) usein "stereotyyppiseksi käyttäytymiseksi". Tällöin eläin kuluttaa pitkiä aikoja toistaen jotakin liikettä tai epätyypillistä toimintaa, mikä osoittaa, että eläin on stressaantunut, eikä kykene sopeutumaan ympäristöönsä.

Jotkut tässä tutkimuksessa tarkkaillut eläimet osoittivat epätyypillistä ja turhautumisesta johtuvaa käytöstä. Ne esimerkiksi toistivat yhä uudelleen jotakin liikettä, jolla ei vaikuttanut olevan selkeää syytä<sup>50</sup>. Muita käytösongelmia olivat mm. toistuva kehän kiertäminen häkissä<sup>51</sup> sekä muut vakavammat häiriöt. Kettujen nähtiin esimerkiksi hypyvän raivokkaasti ympäri häkkiä ja säntäilevän nurkasta toiseen<sup>52,53</sup>.

Eläimet osoittivat merkkejä mielenterveyshäiriöistä. Uusimmissa tarhatuista eläimistä tehdyissä tutkimuksissa on todettu "ettei stereotyyppistä käyttäytymistä tarhatuilla ketuilla ole dokumentoitu riittävästi"<sup>3</sup>, mutta "koska ketut saattavat osoittaa stereotyyppistä käyttäytymistä ihmisten poissa ollessa ja lopettaa stereotyyppisen käytöksen ihmisten ollessa läsnä, havaintojen puuttuminen ei tarkoita, ettei stereotyyppistä käyttäytymistä esiintyisi lainkaan"<sup>5</sup>.

### 3.3.3 Epänormaalit asennot, liikkuminen ja raajat

Monien kettujen raajat olivat selvästi epänormaalit. Sen sijaan, että ne olisivat seisleet lajilleen tyypilliseen tapaan varpaillaan, niiden paino oli koko jalkapohjalla kuten kanta-astujilla<sup>54,9</sup>. Tarhattujen koiraeläinten raajaongelmista on vain vähän tieteellistä kirjallisuutta saatavilla, sillä "askellusongelmat, etenkin kanta-astunnan käyttäminen varvasastunnan sijaan, ei ole herättänyt juurikaan huomiota"<sup>55</sup>. Ongelmat saattavat johtua perinnöllisistä syistä tai verkkopohjasta, jolla eläimet seisovat ja makaavat koko elämänsä. Verkon reiät saattavat pakottaa eläimen askeltamaan epätyypilliseen tapaan niiden yrittäessä tehdä häkissä liikkumisesta miellyttävämpää. Raajojen epämuodostumat saattavat siis kehittyä ajan myötä.

Eräässä kettujen fysiologiaa käsittelevässä tutkimuksessa on todettu, että etujalkojen painumista esiintyy useammin verkkopohjalla kuin maapohjalla. Niin ikään pienemmissä häkeissä elävillä eläimillä on useammin taipuneet jalat<sup>55</sup>.

Eurooppalaisen SCAHAW:n (Scientific Committee on Animal Health And Animal Welfare) raportin tarhattuja kettuja koskeva osio päättyy toteamukseen: "Erityisesti häkki tekee fyysisestä ympäristöstä monotonisen, rajoittaa liikkumista ja lajityypillisiä käyttäytymismalleja, kuten kaivamista. Liikunnan puutteesta johtuen raajojen luut ovatkin selkeästi heikommät kuin niillä ketuilla, joita pidetään suuremmissa, liikkumisen paremmin mahdollistavissa häkeissä". Samassa raportissa todetaan, että "raskastekoisilla siniketuilla esiintyy usein liikkumiseen liittyviä ongelmia ja entropionia"<sup>5</sup>.

Erään ketun kohdalla vaikutti siltä, että se oli vahingoittanut joskus takajalkansa, minkä seurauksena raaja oli niin surkastunut ja käyttökelvoton, että sen saattoi hädin tuskin tunnistaa jalaksi. Ketun oli mahdotonta kävellä normaalisti ja sillä oli lisäksi punoittava, kipeä kohta jalassaan, joka oli mitä luultavimmin aiheutunut hoippuvasta tavasta, jolla kettu yritti liikkua häkissään. Epämuodostuneen jalan nähtiin myös nykivän hallitsemattomasti<sup>56</sup>.

### 3.3.4 Kannibalismi ja hännän pureminen

Joiltakin ketuilta puuttui häntä. Jos häntä oli katkennut hiljattain, tilalla oli usein punoittava, verestävä ja töröttävä tynkä<sup>19</sup>. Voi vain kuvitella, kuinka tuskainen tällainen tynkä on, etenkin jos hännän poikki purrut toinen kettu edelleen yritti vahingoittaa hännätöntä kettua. Eräässä häkissä oli kaksi kettua, joista kummallakaan ei ollut häntää<sup>57</sup>. "On todettu, että yleinen ongelma kettutarhoilla on, että emot tappavat tai vahingoittavat (hännän pureminen, näykkiminen) poikasiaan. Silti sitä on tutkittu harvoin."<sup>3</sup>

Eräällä punaketulla oli syvä avohaava niskassaan<sup>58</sup>. Eräältä minkiltä puuttui korva ja korvan paikalla oli niin ikään avohaava<sup>59</sup>. Yksi ketuista oli kuollut, ja samassa häkissä elävä kettu oli syönyt sen ruumista<sup>22</sup>.



Kuva varjotalon sisältä.



Tämän ketun kasvoissa on valtava, tulehtunut haava. Näky ei ollut tavaton kuvaajien vieraillemilla tarhoilla.

## Kansallisten ja kansainvälisten eläinsuojelulakien rikkomukset

SCAHAW-raportissa lainataan toista, poikasten tappamista koskevaa tutkimusta ja todetaan, että se on ”merkittävä tarhaeläinten poikasia koskeva hyvinvointiongelma, sillä poikaset ovat erityisen herkkiä kivulle. Poikasten tappamisen ja poikasten häntien puremisen välillä on selkeä yhteys. Poikasten tappaminen alkaa usein hännän puremisella. Jotkut naarasketut purevat poikastensa häntiä tiettyinä vuosina ja tappavat poikasensa toisina”<sup>5</sup>

### 3.3.5 Pitkät kynnet

Hiljattain tehty tieteellinen tutkimus kertoo hiekkapohjan vaikutuksesta nuoriin sinikettuihin (*Vulpes lagopus*) ja niiden fysiologiaan<sup>60</sup>. Tutkimuksessa selvisi, että verkkopohjalla elävillä ketuilla esiintyi enemmän kynsivaurioita, kun taas hiekkapohjalla elävillä yksilöillä oli ”enemmän massaa ja yleisesti ottaen parempi turkin laatu”.

Tutkijat totesivat, että ”hieman suurempi massa ja yleinen turkin laatu hiekkalla eläneillä ketuilla saattavat viitata siihen, että hiekkalla elävän ryhmän ketut käyttävät mahdollisesti enemmän resursseja turkkinsa kehittämiseen ja kasvuun elämänsä alkuvaiheissa eli elokuusta eteenpäin, kun taas kontrolliryhmän ketut käyttivät enemmän energiaa pelkästään selviämiseen”<sup>60</sup>.

Pitkät kynnet voivat aiheuttaa ongelmia, sillä ne ”saattavat takertua verkkohäkkiin, vaurioitua ja altistaa ketut varpaiden tulehduksille, mikä vaikuttaa sekä eläinten toimintakykyyn että henkiseen hyvinvointiin”<sup>60</sup>.

### 3.3.5 Mahdolliset neurologiset ongelmat

Jotkut ketuista olivat selkeästi erittäin huonossa kunnossa, vaikka niiden kärsimysten syyt eivät olleet näkyviä. Eräs urosketu piti päätään kallellaan. Sen oikeanpuoleinen silmä punoitti voimakkaasti ja oli tulehtunut, kun taas vasen silmä oli lähes ummessa. Myös uroksen vasen korva oli surkastunut. Ketun vartalo oli paksun turkin alla laiha, mikä sai sen pään ja raajat näyttämään liian suurilta. Uros kiersi hitaasti ringkiä ja nuuski ilmaa. Sen kuonon alapuoli oli syljen haalistama, ja se käytti takajalkojaan oudosti, astui varpaidensa sijaan koko jalkapohjallaan (kanta-astunta)<sup>61</sup>.

Toinen esimerkki oli erittäin huonossa kunnossa oleva poikanen, joka oli huomattavasti muita samassa häkissä eläviä poikasia pienempi. Se piti päätään oudossa asennossa ja vaikutti olevan hädissään ja omista maailmoistaan. Poikasen etujalat olivat pahoin vääntyneet ja muut poikaset kävelivät sen päällä. Se vaikutti olevan täysin tietämätön ympäristöstään. Sen raajat olivat niin pahoin epämuodostuneet, että sen istuessa vatsa kosketti häkin verkkopohjaa<sup>62</sup>.

## 4. Kansallisten ja kansainvälisten eläinsuojelulakien rikkomukset

Tässä selvityksessä tutkitut tarhat ovat velvollisia noudattamaan Suomen lakia ja EU-säädöksiä. EU säätää turkiseläinten sairauksien, vammojen ja terveysongelmien hoidosta, ruuasta ja juomasta, eläintiloista ja häkeistä, ja eläinten luontaisten käyttäytymistarpeiden täyttämisestä.

Suomessa eläinten kohtelua säätelee eläinsuojelulaki (247/1996)<sup>63</sup>, jonka mukaan eläimiä tulee suojella kärsimykseltä, kivulta sekä tuskalta. Lain tarkoituksena on edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua. Lisäksi turkistarhausta koskee määräyskokoelma numero 16/VLA/1999<sup>64</sup>. Tämä kokoelma sisältää tarkempia määräyksiä, joiden tarkoituksena on suojella turkiseläimiä kärsimykseltä ja kivulta. Myös eläintensuojeluasetuksessa (396/1996) annetaan erityisiä turkistarhausta koskevia ohjeita<sup>65</sup>.

EU:ssa turkiseläimet kuuluvat tuotantoeläinten suojelua koskevan direktiivin 98/58/EC alle<sup>66</sup>. Direktiivin määräykset perustuvat kokemustietoon ja tämänhetkiseen tutkimustietoon.

### 4.1 Sairaudet, vammat ja terveysongelmat

Aiemmin kuvatut sairaudet ja vammat näyttävät rikkovan eläinsuojelulainsäädäntöä:

- Eläinten vammojen ja sairauksien oli annettu edetä, eikä eläimiä oltu hoidettu asianmukaisesti
- Eläimet, joilla on vammoja tai avohaavoja, puuttuvia häntiä, kipeitä hiertymiä
- Epänormaalit tai epämuodostuneet raajat, epänormaali astunta, selkeästi vammautuneet raajat
- Turvonneet, ylikasvuiset ikenet, jotka estävät eläintä syömästä tai juomasta. Sairaus on selvästi kehittynyt pitkän ajan kuluessa
- Vahingoittuneet, tulehtuneet ja puuttuvat silmät
- Ylikasvaneet kynnet
- Madonsyömät, kuolleet eläimet

Tapaukset kuuluvat selkeästi eläinsuojelulainsäädännön alle:

- Eläimen sairastuessa sen on saatava asianmukaista hoitoa. Eläimen hyvinvointi ja olosuhteet on tarkistettava riittävän usein<sup>143,144,145</sup>

## Kansallisten ja kansainvälisten eläinsuojelulakien rikkomukset Sairaudet, vammat ja terveysongelmat:



Tämä eläin oli todennäköisesti kärsinyt pitkään jo ennen kuolemaansa.



Tämän ketun kynnet ovat ylikasvaneet ja sen korvat ovat surkastuneet. Tällaisia oireita ei synny lyhyellä aikavälillä.



Verinen haava ketun kyynärnivelessä.

- Jos hoito ei tehoa, on eläimen saatava eläinlääkärin apua niin pian kuin mahdollista<sup>145</sup>.

Eläimen kynnet tulee tarvittaessa leikata<sup>146</sup>.

### 4.2 Ruoka ja juoma

- Eläimet ilman puhdasta juomavettä
- Kuivat juoma-astiat/ rikkonaiset, vuotavat tai toimimattomat vesijärjestelmät
- Rikkonaiset vesijohdot
- Levän ja karvojen peitossa olevat likaiset juoma-astiat
- Rikkonäinen juoma-astia palasina lattialla
- Ruokintatavat, jotka eivät ota huomioon eläimen ravinnontarpeita
- Ruoka pumpataan häkkiin eläinten jaettavaksi
- Tarhojen yleiskunto osoittaa, ettei eläimiä tarkasteta säännöllisesti ja niiden hoito laiminlyödään

## Kansallisten ja kansainvälisten eläinsuojelulakien rikkomukset

Tapaukset kuuluvat selkeästi eläinsuojelulainsäädännön alle:

- Eläimen on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemaa hoitoa<sup>148</sup>.
- Eläimen tarpeet tulee ottaa huomioon ruokinnassa. Jokaisen eläimen tulee saada tarpeeksi lajilleen ja ikäkaudelleen sopivaa ravintoa<sup>148,149</sup>.
- Turkiseläinten pitoon tarkoitettujen laitteiden ja välineiden sekä juoma- ja ruokinta-astioiden on oltava sellaisia, etteivät ne aiheuta turkiseläimille vahingoittumisen vaaraa<sup>151</sup>.
- Eläinten saatavilla on oltava päivittäin riittävästi puhdasta vettä. Eläinten juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina<sup>152</sup>.
- Eläinten terveydelle ja hyvinvoinnille välttämättömät laitteet ja välineet tulee tarkastaa vähintään kerran päivässä. Jos puutteita havaitaan, ne tulee korjata välittömästi<sup>153</sup>.

### 4.3 Eläimen pitopaikka/häkki

- Pienet, metalliverkosta tehdyt häkit eivät mahdollista eläinten tarpeiden toteutumista
- Häkit ulosteiden, karvojen ja lian peitossa
- Vain vähän tai ei lainkaan virikkeitä
- Rikkinäisiä tai vahingoittuneita häkkejä ja niissä teräviä, sojottavia piikkejä, jotka voivat vahingoittaa eläimiä
- Pieniä poikasia häkeissä, joiden verkkojen silmät ovat liian isoja poikasten jaloille. Poikasten jalat lipsuvat verkon aukkoihin.
- Häkkejä, joissa nuoria poikasia ilman pesälaatikkoa, nuorilla eläimillä ei pehmiä
- Romahtaneita hyllyjä

Tapaukset kuuluvat selkeästi eläinsuojelulainsäädännön alle:

- Eläimen pitopaikan on oltava riittävän tilava, suojaava, valoisa, puhdas ja turvallinen sekä muutoinkin tarkoituksenmukainen ottaen huomioon kunkin eläinlajin tarpeet<sup>154</sup>.
- Turkiseläinten häkin on oltava materiaailtaan ja rakenteiltaan sellainen, ettei siitä aiheudu vaaraa eläinten terveydelle tai hyvinvoinnille. Häkissä ei saa olla sellaisia teräviä kulmia ja ulokkeita, jotka voivat vahingoittaa eläimiä. Jos häkin pohja on verkkoa tai reilitettyä materiaalia, sen on oltava eläinlajille sopiva ottaen huomioon eläinten koko, ikä ja paino<sup>155,156,157</sup>.

### Kansallisten ja kansainvälisten eläinsuojelulakien rikkomukset

#### Ruoka ja juoma:



Eläinten ruokaa.



Rikkinäiset juoma-astiat sekä likainen vesi olivat tavallinen näky.

- Ketun pitopaikassa on oltava sopiva pesäkoppi synnytystä ja pentujen hoitoa varten. Ketun häkissä on oltava sopivalle korkeudelle sijoitettu hylly, jolla eläin voi maata luonnollisessa asennossa<sup>158</sup>.

#### 4.4 Luonnollisen käyttäytymisen takaaminen

- Eläinten fysiologisia tai psykologisia tarpeita ei oteta huomioon häkkien suunnittelussa. Kun verrataan luonnonvaraisten ja suomalaisilla turkistarhoilla elävien kettujen käytöstä, on selvää, että tarhatut eläimet kärsivät äärimmäisen rajoitetussa ympäristössä, jossa ne eivät kykene selviämään.
- Häiriöistä, epänormaalia käyttäytymistä on havaittavissa, mikä viittaa psykologisiin häiriöihin.
- Havaittuja ongelmia ovat mm. epänormaali ja turhautumisesta johtuva käytös, joka on joskus erittäin vakavaa; mahdollisesti myös kannibalismi, sillä häkeistä löydettiin osittain syötyjä eläinten ruhoja
- Suurin osa täysikasvuista eläimistä askeltaa epänormaalisti. Sen sijaan, että ne kävelisivät varvasastujien tapaan varpaillaan, isompi osa niiden jalkapohjasta koskettaa maata. Kun näiden eläinten liikkumista verrataan luonnonvaraisissa elävien kettujen askellukseen, on selvää, että tarhatut ketut eivät liiku normaalisti.

Tapaukset kuuluvat selkeästi eläinsuojelulainsäädännön alle:

- Eläintenpidossa on edistettävä eläinten terveyden ylläpitämistä sekä otettava huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet<sup>159</sup>.
- Jos turkiseläinryhmiä tai yksittäisiä eläimiä sijoitetaan samaan tilaan, on erityistä huomiota kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleen muodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin käyttäytymisongelmiin<sup>146</sup>.
- Eläimen pitopaikan on oltava riittävän tilava ottaen huomioon kunkin eläinlajin tarpeet, eikä sitä tule rajoittaa tavalla, joka aiheuttaa tarpeetonta tuskaa. Eläimen tulee kyetä seisomaan ja lepäämään luonnollisessa asennossa sekä liikkumaan pitopaikassaan<sup>160,161</sup>.

## 5. Lopettaminen

Kysymystä siitä, miten turkiseläimet tapetaan ei käsitellä yksityiskohtaisesti tässä tutkimuksessa. Raportissa keskitytään pääasiassa eläinten hoitoon ja käsittelyyn liittyviin kysymyksiin.

Seuraavassa kuvataan pääpiirteittäin kaikkein tavallisimmat tappamisessa käytettävät menetelmät. Lopetustapa riippuu lopetettavasta eläinlajista. Niihin kuuluu kammottavia toimenpiteitä, kuten kaasulla tukehduttaminen tai sähköiskun antaminen peräaukon ja suun kautta.

“Perinteinen tarhakettujen lopettamismenetelmä on sähköisku.” Tässä menetelmässä kettua pidetään paikoillaan kaulasta ja hännästä samalla, kun sen peräaukkoon ja suuhun asetetaan metalliset sauvat, joiden läpi johdetaan sähkövirta<sup>117</sup>. Euroopan turkistuottajien liiton suosituksen mukaan sähkövirran tulisi kestää vähintään 3 sekuntia<sup>118</sup>.

## Kansallisten ja kansainvälisten eläinsuojelulakien rikkomukset

Eläimen pitopaikka/häkki:



Ketun osittain syöty ruumis.



Pienten pentujen jalat tulevat läpi verkkopohjasta.



Tämän ahtaan häkin hyllytaso on rikkiäinen ja vääntynyt ja voi helposti vahingoittaa eläintä.

## Lopettaminen

Yhdysvaltain eläinlääketieteellisen liiton sähköllä lopettamista koskevien suositusten mukaan ”menetelmän haitat ovat sen etuja huomattavasti suuremmat suurimmassa osassa tapauksia. Tekniikoita, joissa sähkövirta johdetaan päästä häntään, ei tulisi sallia”<sup>119</sup>. On myös syytä muistaa, että Isossa-Britanniassa sähköllä lopettaminen ei ole sallittu kettujen lopettamistapa. Ennen turkistarhauskieltoa Isossa-Britanniassa tarhatut ketut lopetettiin kuolettavalla pistoksella<sup>5</sup>.

Minkit lopetetaan käyttämällä kaasukammiota. ”Tappolaatikkaa” kierrätetään tarhalla ja siihen poimitaan lopetettavat eläimet. Yhdellä kertaa laatikkoon mahtuu 30–50 minkkiä. Tutkimusten mukaan ”tilanne aiheuttaa mitä luultavimmin stressiä, elleivät eläimet menetä tajuntaansa välittömästi”. On myös raportoitu, että kuvatulla menetelmällä tapettavat eläimet saattavat ”kasaantua toistensa päälle ja kuolla osin tukehtumisen seurauksena”<sup>5</sup>.

Turkistarhauksen nahkojen lisäksi syntyvät lopputuotteet ovat nähtävissä videoistamme: kasoittain nyljettyjä, verisiä ruumiita, turvonneita, purtuja kieliä ja tuijottavia silmiä. Ne kertovat kammottavasta kuolemasta julman, kärsimyksen täyttämän elämän loppuksi. Arvottomana pidetyt turkin osat eläinten jaloissa ovat edelleen paikoillaan<sup>120</sup>.

Tämä valtavan menestyvä toimiala ei ole onnistunut poistamaan siihen sisältyvää julmuutta ja kärsimystä niiden sadan vuoden aikana, joina se on luvannut ”...huolehtia ja tarkkailla kaikkia eläimiä ja kiinnittää erityistä huomiota eläinten hyvinvointiin koko tuotantoketjun aikana”.

Turkisteollisuus ei kykene yhtä aikaa tuottamaan yhä enemmän voittoa ja huomioimaan älykkäiden villieläinten henkisiä ja fyysisiä tarpeita. Turkisteollisuus ei kykene tarjoamaan näille eläimille sellaisia elinolosuhteita, jotka tekisivät lopputuotteesta eettisen.

On aika kieltää turkistarhaus kokonaan.

Turkiksen käyttäminen ei ole koskaan eettistä. Se on julmaa ja yhteiskunnallisesti tuomittavaa.



Ketut kärsivät tarhausolosuhteissa fyysisesti ja psyykkisesti.

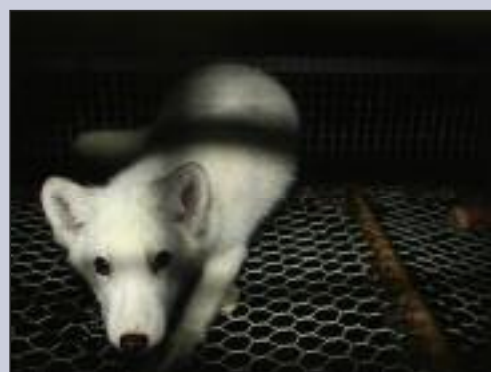


Nyljetyjä kettuja.

## TARHAUSKIELTO NYT! TURKISTEN TODELLINEN HINTA

Esimerkkejä eläinten oloista tutkimuksen 30 tarhalta.





## TARHAUSKIELTO NYT! TURKISTEN TODELLINEN HINTA

Esimerkkejä eläinten oloista tutkimuksen 30 tarhalta.



# TARHAUSKIELTO NYT! TURKISTEN TODELLINEN HINTA



© Animal Defenders International

## References:

1. <http://www.furcommission.com/resource/Resources/fflEba.pdf> accessed 25/01/10
2. [http://www.fifs.fifs.wcm/connect/567a23804d3f717ea6d1e6fb31bac6e8/annual\\_report\\_summary\\_final.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=567a23804d3f717ea6d1e6fb31bac6e8](http://www.fifs.fifs.wcm/connect/567a23804d3f717ea6d1e6fb31bac6e8/annual_report_summary_final.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=567a23804d3f717ea6d1e6fb31bac6e8) accessed 25/01/10.
3. Nimon, A.J. & Broom, D.M. (2001) "The welfare of farmed foxes *Vulpes vulpes* and *Alopex lagopus* in relation to housing and management: A review", *Animal Welfare*, vol. 10, 223-246
4. Uhlenbrock, C (2008) *Animal Life: The Definitive Guide to Animals and Their Behaviour*. Dorling Kindersley Limited, UK
5. The welfare of animals kept for fur production – Report of the scientific committee on animal health and animal welfare, 2001
6. Audet, A. M., Robbins, C. B and Lariviere (2002) *Mammalian Species: Alopex lagopus*. American Society of Mammalogists, No. 713, pp. 1 - 10.
7. Contemporaneous Notes 001
8. Contemporaneous Notes 002
9. Contemporaneous Notes 003
10. Contemporaneous Notes 004
11. Contemporaneous Notes 005
12. Contemporaneous Notes 006
13. Contemporaneous Notes 007
14. Contemporaneous Notes 008
15. Contemporaneous Notes 009
16. Contemporaneous Notes 010
17. Contemporaneous Notes 011
18. Contemporaneous Notes 012
19. Contemporaneous Notes 013
20. Contemporaneous Notes 014
21. Contemporaneous Notes 015
22. Contemporaneous Notes 016
23. Contemporaneous Notes 017
24. Contemporaneous Notes 018
25. Contemporaneous Notes 019
26. Contemporaneous Notes 020
27. Contemporaneous Notes 021
28. Contemporaneous Notes 022
29. Contemporaneous Notes 023
30. Contemporaneous Notes 024
31. Contemporaneous Notes 025
32. Contemporaneous Notes 026
33. Contemporaneous Notes 027
34. Contemporaneous Notes 028
35. Contemporaneous Notes 029
36. Contemporaneous Notes 030
37. Contemporaneous Notes 031
38. Contemporaneous Notes 032
39. <http://www.akc.org/about/glossary.cfm>
40. Contemporaneous Notes 033
41. Contemporaneous Notes 034
42. [http://www.mun.ca/biology/dmarshall/ee/gf\\_foxes.php](http://www.mun.ca/biology/dmarshall/ee/gf_foxes.php) - accessed 16/12/09
43. <http://www.mun.ca/biology/dmarshall/microarray.php> - accessed 04/01/10
44. [http://www.toothvet.ca/PDFfiles/gingival\\_hyperplasia.pdf](http://www.toothvet.ca/PDFfiles/gingival_hyperplasia.pdf)
45. Contemporaneous Notes 035
46. Contemporaneous Notes 036
47. Contemporaneous Notes 037
48. Contemporaneous Notes 038
49. Contemporaneous Notes 039
50. Contemporaneous Notes 040
51. Contemporaneous Notes 041
52. Contemporaneous Notes 042
53. Contemporaneous Notes 043
54. Contemporaneous Notes 044
55. Korhonen, H *et al* (2001) "Physiological and behavioural responses in blue foxes (*Alopex lagopus*): comparisons between space quantity and floor material", *Animal Science*, vol. 72, pp.375-387.
56. Contemporaneous Notes 045
57. Contemporaneous Notes 046
58. Contemporaneous Notes 047
59. Contemporaneous Notes 048
60. Ahola, L. *et al* (2009) "Sand Floor for Farmed Blue Foxes: Effects on Claws, Adrenal Cortex Function, Growth and Fur Properties", *International Journal of Zoology*, vol. 2009, article ID 563252
61. Contemporaneous Notes 049
62. Contemporaneous Notes 050
63. <http://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/1996/en19960247.pdf> accessed 25/01/10
64. <http://www.bmm.fi/el/laki/vi/126.html> accessed 25/01/10 (Translated version used)
65. <http://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/1996/en19960396.pdf> accessed 25/01/10
66. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1998:221:0023:0027:EN:PDF>
67. Contemporaneous Notes 051
68. Contemporaneous Notes 052
69. Contemporaneous Notes 053
70. Contemporaneous Notes 054
71. Contemporaneous Notes 055
72. Contemporaneous Notes 056
73. Contemporaneous Notes 057
74. Contemporaneous Notes 058
75. Contemporaneous Notes 059
76. Contemporaneous Notes 060
77. Contemporaneous Notes 061
78. Contemporaneous Notes 062
79. Contemporaneous Notes 063
80. Contemporaneous Notes 064
81. Contemporaneous Notes 065
82. Contemporaneous Notes 066
83. Contemporaneous Notes 067
84. Contemporaneous Notes 068
85. Contemporaneous Notes 069
86. Contemporaneous Notes 070
87. Contemporaneous Notes 071
88. Contemporaneous Notes 072
89. Contemporaneous Notes 073
90. Contemporaneous Notes 074
91. Contemporaneous Notes 075
92. Contemporaneous Notes 076
93. Contemporaneous Notes 077
94. Contemporaneous Notes 078
95. Contemporaneous Notes 079
96. Contemporaneous Notes 080
97. Contemporaneous Notes 081
98. Contemporaneous Notes 082
99. Contemporaneous Notes 083
100. Contemporaneous Notes 084
101. Contemporaneous Notes 085
102. Contemporaneous Notes 086
103. Contemporaneous Notes 087
104. Contemporaneous Notes 088
105. Contemporaneous Notes 089
106. Contemporaneous Notes 090
107. Contemporaneous Notes 091
108. Contemporaneous Notes 092
109. Contemporaneous Notes 093
110. Contemporaneous Notes 094
111. Contemporaneous Notes 095
112. Contemporaneous Notes 096
113. Contemporaneous Notes 097
114. Contemporaneous Notes 098
115. Contemporaneous Notes 099
116. Contemporaneous Notes 100
117. Korhonen, H. T. Cizinaskas, S. and Viltmaa, R. (2009) "Evaluation of the Traditional Way of Euthanasia of Farmed Foxes from an Animal Welfare Point of View", *ANV. Anim. Sci.*, Vol. 9, No. 1 73-87
118. [http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/slaughter/efba\\_answer%20\\_31\\_01\\_08.pdf](http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/slaughter/efba_answer%20_31_01_08.pdf)
119. AVMA Guidelines on Euthanasia, June 2007 [http://www.avma.org/issues/animal\\_welfare/euthanasia.pdf](http://www.avma.org/issues/animal_welfare/euthanasia.pdf)
120. Contemporaneous Notes 101
121. <http://www.stkl-fpf.fi/>
122. <http://www.akc.org/about/glossary.cfm>
123. Contemporaneous Notes 102
124. Contemporaneous Notes 103
125. [http://www.fifs.fifs.wcm/connect/445c8f804be52c88623ce9c0e101692/WEB\\_FFS\\_SKTL\\_ENG.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=445c8f804be52c88623ce9c0e101692](http://www.fifs.fifs.wcm/connect/445c8f804be52c88623ce9c0e101692/WEB_FFS_SKTL_ENG.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=445c8f804be52c88623ce9c0e101692) - accessed 02/02/10
126. [http://www.fifs.fifs.wcm/connect/22468b804be52c88623ce9c0e101692/Certification190x200\\_en.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=22468b804be52c88623ce9c0e101692](http://www.fifs.fifs.wcm/connect/22468b804be52c88623ce9c0e101692/Certification190x200_en.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=22468b804be52c88623ce9c0e101692) - accessed 05/01/10
127. <http://www.montanatrappers.org/management/fur-farming.htm>
128. <http://www.hsi.org.au/?catID=68>
129. [http://www.animalsasia.org/images/en/download/FurInfoSheet\\_Mar09.pdf](http://www.animalsasia.org/images/en/download/FurInfoSheet_Mar09.pdf)
130. <http://www.maralaid.org.uk/images/pdf/factfiles/fur.pdf>
131. <http://www.all-creatures.org/articles/act-c-swf-factslur.pdf>
132. [http://www.fifs.fifs.wcm/connect/445c8f804be52c88623ce9c0e101692/WEB\\_FFS\\_SKTL\\_ENG.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=445c8f804be52c88623ce9c0e101692](http://www.fifs.fifs.wcm/connect/445c8f804be52c88623ce9c0e101692/WEB_FFS_SKTL_ENG.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=445c8f804be52c88623ce9c0e101692)
133. [http://www.oikeuttaelaimille.net/temp/ENG-fur\\_trim-29-04.pdf](http://www.oikeuttaelaimille.net/temp/ENG-fur_trim-29-04.pdf)
134. [http://www.fifs.fifs.wcm/connect/567a23804d3f717ea6d1e6fb31bac6e8/annual\\_report\\_summary\\_final.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=567a23804d3f717ea6d1e6fb31bac6e8](http://www.fifs.fifs.wcm/connect/567a23804d3f717ea6d1e6fb31bac6e8/annual_report_summary_final.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=567a23804d3f717ea6d1e6fb31bac6e8) (Figures for Finnish fur sales only)
135. [http://www.scottish.parliament.uk/business/research/pdf\\_res\\_papers/rp1-15.pdf](http://www.scottish.parliament.uk/business/research/pdf_res_papers/rp1-15.pdf) accessed 1002/10
136. [http://www.fifs.fifs.wcm/connect/445c8f804be52c88623ce9c0e101692/WEB\\_FFS\\_SKTL\\_ENG.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=445c8f804be52c88623ce9c0e101692](http://www.fifs.fifs.wcm/connect/445c8f804be52c88623ce9c0e101692/WEB_FFS_SKTL_ENG.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=445c8f804be52c88623ce9c0e101692)
137. <http://www.prijatelj-zivotinja.hr/index.en.php?id=470> accessed 1002/10
138. <http://www.haaretz.com/hasen/spages/1148521.html> accessed 1002/10
139. [http://aei.pitt.edu/10199/01/70155\\_1.pdf](http://aei.pitt.edu/10199/01/70155_1.pdf)
140. The Welfare of Animals for Fur Production. Report of the Scientific Committee on Animal Welfare, Page 13 Adopted on 12-13 December 2001
141. Broom, D. M and Nimon, A. J (1999) "The welfare of farmed mink and foxes in relation to housing and management"
142. <http://palsindustrin.drinfo.se/foxdmink.pdf>
143. Animal Welfare Act Section 5 - Care of animals (1)
144. Animal Welfare Decree Section 11 – III or injured animals (1)
145. EU Farm Animal Directive ANNEX Inspections (4)
146. Fur Animal Decree 2.1 Care and wellbeing
147. Animal Welfare Act Section 5 - Care of animals (1)
148. Animal Welfare Decree Section 9 – Feeding (1)
149. EU Farm Animal Directive ANNEX – Feed, water and other substances (14)
150. Fur Animal Decree 1.3 Arrangements and equipment
151. Fur Animal Decree 2.3 Watering and feeding of furred animals
152. EU Farm Animal Directive ANNEX – Feed, water and other substances (16)
153. EU Farm Animal Directive ANNEX – Automatic or mechanical equipment (13)
154. Animal Welfare Act Section 4 - Animal premises (1)
155. Fur Animal Decree 1.2.2 Cages and EU Farm Animal Directive ANNEX Buildings and accommodation (8) and ANNEX Buildings and accommodation (9)
156. EU Farm Animal Directive ANNEX Buildings and accommodation (8)
157. EU Farm Animal Directive ANNEX Buildings ANNEX Buildings and accommodation (9)
158. Fur Animal Decree 1.2.3 Lairs and shelves
159. Animal Welfare Act Section 3 – General principles (1)
160. Animal Welfare Decree Section 1 – General Requirements (3)
161. EU Farm Animal Directive ANNEX Freedom of movement (7)
162. <http://www.stkl-fpf.fi/modules/system/stdreq.aspx?P=255&VID=default&SID=66134152631132085-08C-23266>
163. <http://www.furcommission.com/news/newsF11q.htm>
164. [http://www.stkl-fpf.fi/modules/system/stdreq.aspx?P=248&VID=default&SID=91765568212026385-&action=handle\\_download\\_link&path=Materialia%2F&name=Keturunahkojen\\_tarjonta.pdf&C=58461](http://www.stkl-fpf.fi/modules/system/stdreq.aspx?P=248&VID=default&SID=91765568212026385-&action=handle_download_link&path=Materialia%2F&name=Keturunahkojen_tarjonta.pdf&C=58461)
165. [http://eba-eu.com/download/EFBA\\_AnnualReport\\_2008\\_03.pdf](http://eba-eu.com/download/EFBA_AnnualReport_2008_03.pdf)
166. [http://eba-eu.com/download/efba\\_fox\\_factsheet\\_web.pdf](http://eba-eu.com/download/efba_fox_factsheet_web.pdf)



Oikeutta Eläimille  
PL 362, 00131 Helsinki  
Tel: +358 - (0)46 - 6670 352  
e-mail: [info@oikeuttaelaimille.net](mailto:info@oikeuttaelaimille.net)  
[www.oikeuttaelaimille.net](http://www.oikeuttaelaimille.net)



Animal Defenders International  
Millbank Tower, Millbank, LONDON, SW1P 4QP, UK.  
Tel: +44 (0)20 7630 3340  
Fax: +44 (0)20 7828 2179  
e-mail: [info@ad-international.org](mailto:info@ad-international.org)  
[www.ad-international.org](http://www.ad-international.org)